

Puuetega inimestel on õigus täisväärtuslikule elule

Tänavu 3. detsembril tähistas Eesti Puuetega Inimeste Koda (EPIK) Tallinnas Radisson SAS hotellis rahvusvahelist puuetega inimeste päeva konverentsiga „Puuetega inimeste õiguste tagamine 2005“.

Konverentsil esitasid valitsuse ja riigi esindajad oma nägemusi puuetega inimestele õiguste tagamisest Eestis lõppeval aastal. Tehti kokkuvõtteid aasta jooksul saavutatust ning räägiti puuetega inimeste ootustest ja lootustest, muredest ja rõõmudest.

Kogu üritus oli hästi planeeritud ning pidupäevast hoolimata väga tõine. Sotsiaalministeeriumi esindaja Sirlis Sõmer kiitis EPI Koda konverentsi korraldamise eest ning pidas oluliseks sellistel tähtpäevadel välja tuua lubadused ja saavutused puuetega inimeste õiguste tagamisel.

Puuetega inimeste õiguste tagamine

Riigil lasub vastutus luua sea-

Konverentsil oli osa saama tulnud suurehulgaline kuulajaskond.

dusandlik alus puuetega inimeste osalemiseks ühiskondlikus elus ja võrdsuse saavutamiseks kõigi teistega. Puuetega inimeste diskrimineerimine on põhi-seadusega keelatud.

Konverentsi sõnavõtjate seas oli ka sotsiaalminister Jaak Aab, kes rääkis sotsiaalhoolekande tulevikust. Sõnavõtja ütles, et pole tulevikku ilma minevikuta ning esitles Eesti Taasiseseisvumise ajal tehtud tööd puuetega inimeste heaks.

Sotsiaalminister tõi esile ka välja ka olulised jätkuvad suunad: sotsiaalne õigus ehk õigus täisväärtuslikule elule, ühiskonda kaasamine ja kliendikesksus ehk tähelepanu pööramine puudega inimese perekonnale ja teda ümbritsevale keskkonnale.

Jaak Aab pidas oma sõnavõtu väga oluliseks ka seda, et kaasates kohalikke omavalitsusi, tuleb eelistada rehabilitatsiooni ja teenuste kättesaadavaks muutmisel vajalike teenuste pakkumist rahaliste toetuste maksmisele. Teenuste pakkumi-

sel pidas minister silmas erinevate teenuste väljaarendamist vastavalt sihtgruppide vajadustele.

Lõpetuseks ütles minister, et hetkel on menetluses „Puuetega inimeste õiguste kaitse ja kaasatuse suurendamise strateegia“, mis loodetakse vastu võtta tuleva aasta teisel poolel ning mille prioriteetsed eesmärgid ja tegevused on aktiivne kaasamine, tööhõive edendamine, ühiskonda integreerimine, tugi- ja hooldusteenuste arendamine ning kaupade ja teenuste kättesaadavuse parandamine.

Üheks oluliseks sammuks puuetega inimeste toetuseks on 1. jaanuarist 2006. aastal kehtima hakkav „Tööturuteenuste ja toetuste seadus“, mis määratleb ära tööruumide ja -vahendite kohandamise, puudega inimeste abistamise tööintervjuudel ja töötamise tugiisikuga.

Puuetega noortele kvaliteetne haridus

Haridus- ja Teadusministeeriumi esindaja Jaan Kallas tõi oma sõnavõtus välja puuetega noorte võimalused kvaliteetse ja võimetekohase hariduse omandamisel ning Kai Kukk tutvustas ühisprojekti tulemusi „Millist haridust ja rehabilitatsiooni me oma lastele tahame“. Tema sõnavõtust jäid kõlama puudega laste vanematele tehtud küsitluste tulemused, mis näitasid selget vajadust erinevate toetavate teenuste järele.

Võrdväärset õigused

Märkimist väärib ka Euroopa Sotsiaalõiguste Komitee esinda-

Sõnavõtul Eesti Liikumispuuetega Inimeste Liidu esimees Ants Leemets, tema kõrval Eesti Puuetega Inimeste Koja esimees Helve Luik, sotsiaalministeeriumi esindaja Sirlis Sõmer ning päeva juht, Eesti Puuetega Inimeste Fondi nõukogu esimees, Eesti kuulmispuuetega laste vanemate liidu president Toomas Sepp.

ja Lauri Leppiku ettekanne, kes tutvustas puuetega inimeste õigusi Euroopa sotsiaalhartas (täiendatud ja parandatud sotsiaalhartas jõustus 01. november 2000). See tähendab, et puuetega inimestel peab olema võrdväärne ligipääs kõigile hartaga tagatud õigustele:

- õigus tööle
- õigus kutseharidusele
- õigus tervise kaitsele
- õigus sotsiaalkindlustusele
- õigus kasutada sotsiaalhoolekande teenuseid jne

Ühiskond on õiguste tagamise õigel teel

Töandjate Kesklit tutvustas konverentsil sõbraliku töandja märki, mida hakatakse välja

andma asutustele/organisatsioonidele, kes võimaldavad puuetega inimestele töökoha.

2005. aasta oli kuulutatud Euroopa Kodanikuhariduse aastaks ning selle raames tunnustati üritustel ka tänavu enam silmapaistnud inimesi, kes on andnud oma panuse puuetega inimeste hariduse edendamiseks.

Konverentsil kogetu tõendas, et Eesti ühiskond on õigel teel puuetega inimeste kõigi õiguste tagamisel.

Soovin uuel aastal jõudu ja indu meile kõigile püstitatud suundade ja eesmärkide elluviimisel.

REET KANGRO,
Võru Järve Kooli direktor
MTÜ Võru Päevakeskuse
Ühingu juhatuse liige